

Drága Juckóm, édes Szivem és aranyos Józsikám!

Most nyílik az első alkalom, hogy részletesen és levélben beszámolhassak az elmúlt hónap dus és izgalmas eseményeiről. Nem tudom, ugyan hogy sikerülni fog teljes mértékben megírni mindent, mert most sem olyan nyugodt a helyzet mint két évvel ezelőtt az egész idő alatt.

Első sorban napló szeruen fogok mindent felsorolni, majd azután egyebeket. Tehát Szeged-ről mádjárt nem irányítottak, csak szept. hó 22-én indultam el, de már tábor szeruen, ami abból állt, hogy felültem ugyan egy tehervonatra a reggeli órákban, de az még 11 óra felé sem indult, pedig csak öt kocsiból állott volna amozdonyon kívül. Kb. 11 órakor jelentették, hogy Hódmezővásár felé már bizonytalan az út hát nem indítják. Közben akkor rakodtak ki a 23. ho. pság, ahová Bágyoni Lajos is be van osztva, így Vele azonnal beszéltem, sőt tőlük kaptam akkor reggelit is. 11 órakor pedig ő vitt be az ő ho.pk-ukhoz Dezső vörge-höz, akinél kértem utbainditást. Rövidesen ki is jöttek egy épen akkor induló tehergépkocsit, amellyel elmehettem egészen Hódmezővásárhelyig, pedig a céloim akkor Orosháza volt.

Hódmezővásárhelytől, ahol már erősen halatszott az ágyudörgés egy mozdony indult Orosháza felé, amely után csak egy nyitott kocsi volt kapcsolva, amelyre felkapaszkodtunk. Igen kellemetlen volt, mert a mozdony az állomáson kívül vagy 1 km-re állt a nyílt pályán és én a bundás köpenyemmel és a nehézkofferrral bakatattam, de félve, hogy ott hagy a mozdony, de bizony az indulásig várni kellett. /:Közben egy 1/2 óra hosszat beszélgettem a német ök. tiszttel ./ A mozdonyon való utazás nem tartott sokaig, csak Orosházáig menetre dből kinézheted valami gyógyintézetig. De addig már sokat áztunk a nyitott kocsiban. Itt az állomáson volt egy kórház vonat, amire át is szálltunk kb. 1 1/2 óras várakozás után, mert nem tudtuk, hogy melyik indul előbb. A kórház vonaton még ebédet is kaptam, ami jól esett, mert már reggeltől nem

etttem és akkor kb. 16 óra volt. Így nagy nehezen jutottunk el Orosházáig. Ott már sötét volt. Szerencsére éper egy sebesulz szállító gépkocsi volt a városban, amellyel benzint szereztem és kb. 21 órakor indultam a saját hadosztályom felé Mezőkovácsházára. Közben a hadosztály eu. oszlopnál vacsoráztam. Majd úgy 22 órakor értem a ho.pság-ra. Nem nagyon vártak, de megállapították, hogy melyik igénylésre jöttem.

Másnap a ho.psággal mentem vissza Tótkomlós-ra, ahol az egész napot eltöltöttem és csak a késő dut. találkoztam Csoknyai ezds-sel a zlj-amat nem is vártam meg, mert igen későn vonult be, énikább lefeküdtem.

27-én reggel mindjárt elhozatam a cókmokomat a zlj-hoz és meg is kaptuk a menetparancsot. Közben átvettem a zlj. pság-ot. A zlj-nál jóformán nem ismertem senkit. A menet nem volt sok ugyan, de a sok tanya között bizony nem a legjobb. Térkép sem igen megbízható. Délig a célnál voltunk, ahol rövidesen találkoztam Gyurka Zoltánnal is., Akik rajtunk ke esztal mentek az első vonalba.

28-án délelőtt kaptuk a pcs-ot, hogy menjünk Nagymajláton át, Ambrózfalvára. Ott találkoztam a soproni ezreddel Zászlós Jánossal. Mint tartalék voltunk a falu szegélyén. Az ezred papja, amikor megtudta, illetve tőlem kérdezte, hogy utközetbe megyünk úgy általánosságban feloldotta buncinket. A 12. gy.e. utján kaptam a pcs-ot hogy segítsem meg a Német János szds. zlj-at akket az éjfolyamán Pitvarosról kivertek. Ezt végre is hajtottam a zlj-al, bár erről Csoknyainak tudomása nem volt. De a támadás 1 halott és 1 sebesult veszteséggel sikerült is. Csoknyainak csak azért rs nem tetszett, mert amikor a ho.pk. dicsérőleg akarta kiemelni a zlj-at, az ezds. r nem is tudott a zlj. tád-áról. Igaz az én jeleteseim nem érkezett be hozzája. Elég nehéz támdás volt, de az iskolában taultak szerint folyt le, még az utcai harc is. Másnap volt egy nagy menet megint olyan helyre, ahonnan előző két nap az oroszok a magyarokat meglepetészeruen kiverték.

De Királyhegyesen csak az est beálltáig maradtunk, mert visszarendeltek az igen kellemetlen helyről "Rákosi csárdához /:Makó-tól É-ra 14 Km-re/ egy muut csomópontig. Éjjel érkezünk oda, ahol épen csak hogy lefeküdtünk és csak 30-án reggel rendeződünk. Alig hogy a rendeződést befejeztük az orosz megindította az első támadását, de támadást felfogtuk, sőt a védőállás előtt visszamaradt orosz halottak között egy orosz tisztet is találtunk, akiről másnap megtudtuk, hogy a támadó orosz zlj. pk. volt.

Igen két szép kitüntetése is volt. Alig hogy ezt megállapítottuk az o-ok megindították a 2., majd a 3. sőt még a déltáni órákban a 4. támadást is. Persze egyik erősebb volt mint a másik, de részukról a támadások eredménytelenek maradtak.

Másnap okt. 1-én a ho. az előttünk lévő terep megtisztítása végett egy zlj-al 5 rohamlőveggel ellentámadást hajtott végre. A támadás eredményeként több fogoly volt és megtudtuk, hogy az oroszokat megelőztük egy nagy támadásban, ami bizony igen kellemetlenül érintett volna.

2-án reggel már azt hittuk, hogy egy kis nyugalomunk lesz, de tévedtünk, mert az elg. Rákosi csa. ellen megindította az 5. nagy támadását is. Ekkor már más ik oldalról ért a tád.. Be is törték egészen az én állásponthozig is. Én is csak az utolsó pillanatokban ugrottam ki a csárdából az állandó géppisztoly és av. tüzben. A csárdát sikerült nekik felgyújtani, de végre sikerült őket ismét csak kivenni. Sajnos itt elég sok veszteségünk volt nekünk is, sőt a közben kért és küldött segítségnek is, de azért az oroszok -nál sem maradt el a veszteség. Ismét találunk orosz tisztet is a halottak között. Persze délután azután új házba mentünk.

3-án már nyugodt napra ébredtünk az Oncsa házban és a sáros iső is jobban bizonyult. Irodai munkát kezdtünk. Késő délutáni órában bejött hozzám Hartos alez. akinek akkor alárendeltek és pcs-ot adott hogy menjün "Királyhegyesre", majd ha mi szerencsésen beérkezünk, majd ők is utánunk jönnek. Menetközben csak olyan híreket kaptunk, hogy Királyhegyesen erős elg. van, sőt amikor a faluig elg-al nem találkoztunk és bementünk azt mondták a falusiak, hogy ne menjünk be, mert a falu É-i része tele van elg-el, mi pedig a Déli részébe mentünk. Képzelted, hogy milyen jól éreztük magunkat és a rádió, amivel jelteni kellett volna, hogy a faluban bent vagyunk és jöjjenek minél előbb a többiek, nem sikerült összejönni a rádióval, így csak későn küldtem lovast vissza. Akire még a falu szegélyén rálöttek.

Közben a falu kijáratánál elcsípték az emberek a faluból kimenő élelmező kocsik végét, akire a tüzet megnyitották és sötétben egy tuzharc keletkezett, melynek eredménye egy csomó kocsi, amelyen főleg magyar disznók szalamáit, kétszersült, cukor egyéb volt. Igen félttem, hogy a tüzre majd hátba támadnak, mert a magyarok nagyon féltettek minket ott. Képzelted, hogy milyen nyugodt éjszakánk volt. Az ígért többi zlj. persze nem érkezett be. Csak a hirtív lovások érkeztek vissza éjjel után hogy a zlj-ak csak reggel indulnak.

4-én reggel pedig egy nagyobb szabású támadást rendeltek el. Sajnos a kedvezőtlen esős időjárás nem hozta meg a kellő eredményt, sőt majdnem eredeti helyre értünk vissza. Így feküdtünk le egy tanyába.

5-én a támadást folytatuk, de akkor már elértük a Makó - Kövegy-i muutat, ahol mi biztosítottuk a többiek oldalát. Délután meglepetésszerű közelítámadást kaptunk, amikor én is ijedten hagytam el helyünket és jó messze szaladtam, de amikor már láttam hogy nincsen különösebb baj viszont az észak felé a többiekkel. De nem sok idő telt el, amikor már erős ágyú tüz alá vettek minket, amiből sok sebesültünk is lett. Igen kellemetlen észak felé néztünk. Bár átmentünk egy másik tanyába, még is féltünk az észak felől. De a segédtisztet elküldtem egy jelentéssel és ő meg is hozta az akkor még látszó öröm hírt, hogy menjünk a ho.pk. harcálláspontjára. Jelentkeztem is ott kb. 23 órakor. Még is kaptam a feladatot, sőt később egy másik ezred pság-a alá léptünk és onnan is átvettük a pcs-ot 6-án reggel 2 órakor, hogy 4 órakor induljunk el egy támadáshoz csatlakozva. A támadás sikerült is nekünk, sőt igen szép eredménnyel mert több menekülő tehergépkocsit lőtünk ki és sok zabrálni való volt. Ismét több tiszt lelte ott halálát. Még akkor szegény Lengyel Gyurka is külön egy gépkocsit állított meg.

Délben 11 órakor el is értük támadásunk célját Apátfalvát a Trianoni határ mentén lévő Maros parti községet. Nagy örömmel fogadtak ott az emberek, mert akkor ott az oroszok már egy hétig bent voltak és aig győztek panaszkodni, hogy az oroszok mit csináltak. Különösen sokat ittak és a nőket becstelentették meg erőszakkal a legfiatalabbtól kezdve a legöregebbig. Persze jó ebédem részesültem, de a harc a falu túloldalán nem igen akart szunni, sőt délután is csak tartott hol erősebben, hol közelebb.

-3-

Akár mennyire is barátságos volt a nép még sem éreztük magunkat biztonságban. Jó hogy akkor is volt egy hírvivő lovas az ezredpságon aki meg is hozta a hírt hogy hagyjuk ott Apátfalvát és vonuljunk vissza az epság-ra, mint tartalék. Már ez igen gyanús volt, de mi pillanatnyilag örültünk, hogy nem leszünk az első vonalban. Csak 20 óra körül érkeztünk oda, ahol megtudtam, hogy az egész hadosztály körül van zárva és a körből nekünk kell kibőtni és mindehhez én legyek az élen a zlj-ammal. Térképem is csak egy arabig volt és pedig a veszélytelenebb darabig. Az éjszakában elindult a nagy karaván a hosszú kigyózó oszlop. Gyság., tüzérség, lovasság, ho.pk., stb ami a hadosztályhoz tartozott.

Igy meneteltünk az éjszaka én az élen egy-egy helybeli vezetővel, amikor szert tettunkarra.

7-én reggel még nemderengett, de tudtuk, hogy közeledünk a saját vonalhoz, de még a legelső elg-es /zárótüzön :/ kell átmenni ez vált a legnehezebb feladatt. Bármennyire is kerültük a fő utvonalakat, bármennyire is mentünk a földeken át mégis át kell menni az elg. vonalán.

Igy is történt én már előre láttam a kocsinyomokból, hogy a környező tanyák már az elg. tanyája, amikor az elg. a tuzet megnyitotta, de nem reánk az élre, hanem mögöttem kb. 200-300 m-re, ahol nálam csak a lényegtelenebb kocsijaim voltak. Tehát én keresztul jutottam az alatt az idő alatt amíg az elg. megállapította, hogy magyarok.

Ezután persze egy másik fészeknél magyarul kérdezték, hogy magyarok vagyunk-e mire azt feleltük, hogy magyarok. Ekkor azután mi is olyan tuzet kaptunk, amilyent csak az tud elképzelni, aki ott volt. Boklok kapuja volt. De az én zlj-am Isten segítségével aránylag kevés veszteséggel átjutott, mert az élen voltunk.

Epen derengett, amikor én elértem a saját vonalat. Hogy ez milyen érzés azt nem lehet leírni. Bár én még egy arabig vissza mentem, hogy a többieket is helyes irányba té téritsem de nem volt sk érteleme.

Ekkor kezdődött egy összevisszaságban lévő oszlop, gazdátlan lovak, gyalogló tisztok, kocsik emberek és mindazok akik átjöttek a muuton mentek így értem utol a gyalogló hadosztály pk-ot is, aki egy kéz szorítással csak annyit mondott illetve csak tudott mondani, hogy köszönöm, jól csináltad.

A vonal mögött egy messzi tanyában jelöltek ki helyett, ahol a pihenést megkezdtek, de alig pihentünk és gyűjtöttük az embereket egy óra hosszatt, amikor tudomásul kaptam, hogy Földeák-nál az elg. áttörte a vonalat és tovább jön felénk. Persze az egész éjszakai menet után, a földeáki áttörés után, az egy órai pihenő után Hódmezővásárhelyen át meneteltünk a Riszán tul Algyő-re, ahová kb. 18 órakor értünk be. Tehát majdnem 24 órai menet volt.

Este itt találkoztam Dávidházy ezds. urral, akinek pcs-nok sága alálépem. Tőle kaptam még azt a pcs-ot, hogy azonnal még az éj folyamán szálljam meg a hidfőt. Persze ezt végrehajtani az emberek kimerultsége miatt és az ismeretlen viszonyok között nem mertem.

8-án reggel pedig már csak épen a Tiszán tudtam átmenni, de a kiépített védőállásokat megtámadni nem tudtam, de a Tisza gátjára ráfeküdtem és ott kitartottunk. Itt tapasztaltam az idegromboló tuzérségi párbajt, amely a Stalinorgona tuzével is bővült. A Tiszában ugyan megborotválokottam. Ez nap kaptunk szeretett csomagot, mert jelentettem, hogy a zlj. 3 napja nem étkezett.

Még az nap este visszajöttünk a Tisza inenső oldalára és hidat, kompot felrobbantottuk.

9-én hajnalban ismét egy rém hírrel ugróttam ki a kunyhóból és menekültem a töltésig, de végleg ott is maradtam. Kivilágosodás után az av. tuzben egy kissé elhúzódtunk egy kis repülő tőre, ahol meg is tudtam furódni, bár ott sem volt épen a legnyugodtabb a helyzett.

10-én egy támadás volt az átjött oroszok kiszorítása végett de nemsikerült.

11-én mentünk azután Szatymazra, ott ezredtartalékok lettünk, ami kis pihenőt jelentett. Így telt el 12-ike is a templom tövében lévő plebánia hivatalban.

13-án reggel még meg is győntam és áldoztam a templomban. De délután már menetben vltunk Kistelek felé. A ho-nál a vezérkari főnök meg is dicsért bennünket és említete, hogy a saját ho-nál is meg fogja mondani. Így Kisteleken mi lettünk hadtest tart.

14-én egy kisebb támadást kellett végrehajtani, de igazán kár volt, mert a gépkocsizók minket nem támogattak, sőt egyedül hagytak, amire én a sötétségben vissza is jöttem. De a

15-én reggel újabb feladatot adtak és nem is haragudtak, hogy visszajöttem. Új helyünket elfoglalva épen kezdtünk pihenni, mikor az egyik szd.pk-om bejelenti a rádió hallott Horthy szövegét.

Én is át szeltem a helyére, de sajnos a déli híreknél közbe jött a légo szünet. Bár mindenről tudomást szereztünk az első alkalommal-

Kissé váratlanulért, bár igaz amikor Algyőnél minket akartak a hidfőbe állásba tenni azon nagyon csodákoztam. Mi lett volna, ha a gyurubent bent maradunk? Így is volt más ezrednél, ahol sok veszteség, alig volt ember a nagy feladathoz.

Nagyon hibásan írok, mert egészen sötét van már. Levélírás közben megzavart az új ho. pk. Csoknyaival együtt, most este pedig két civil aki rajtam keresztül megy.

16-án pedig igen kellemetlenül a gk-ók hátrahagytak azzal, hogy a végsőkig tartsak ki a zlj-al, mialatt ők teljesen elhagyták az állásukat. Erre én is otthagytam, mert nekem is volt szünetem.

18-án, 19-án és 20-án egy új védőállásban voltunk már Bp-től 125 Km-re. Általában nyugalom volt, sőt teljesen irodai munka.

21-én éjjel után jelentették hogy nagy motorzugás a vonal el előtt, reggel bizony meg is volt ahatása, mert a szomszéd zlj-nál be is törtek, épen a Csáktornyai zlj-nál. A két szomszédjánál nálam és Gyurkánál zivatark előtti csend v lt. Én kitartottam, míg Gyurka hátra ment Kiskunfélegyházára, ami miatt hadbíróság elé állították. Ugyanakkor pedig pénzt szds-t vagy elvitték, vagy pedig átment az oroszokhoz.

Azóta is igen kellemetlen bolyongások útján most Kiskunfélegyházától É-ra 4 Km-re vagyok? Budapesttől 100 Km-re a nemzetközi muuton, amiért is tudom ilyen jól a távolságokat.

Ma éjjel egy kis kurjára tértünk be, ahol igenszép gyerekjáték kis vasut volt. Gondoltam Józsikára, aki szívesen játszott volna velem úgy mint annak idején Hans Moser. Volt ott sorompó is stb.,

Ezúton küldöm az eddig megtakarított pénzt is ami kereken 250 P-öt tesz. ki.

Édes Juskóm nemis hiszed, hogy mennyit gondolok Reátok, mert tudom, hogy mindkettőnk jövője igen bizonytalan és különösen Nektek a megélhetésetek. Itt pedig az állandóan a veszélyben lenni. Legjobb lenne egy sebesülés, amellyel hazakerülhet az ember.

Tegnap este pedig bejött még hozzám Hanti szds is aki tegnap előtt volt nagy tüzben.

Állítólag már felterjesztettek lovagkeresztre, ha igaz, bár igazán arra nem megyek, de ha úgy van akkor Te is gondolhatsz valami új neven főleg Józsika részére.

A balkaromon van egy kellemetlen kelevényem, de azonkivül más bajom nincsen. Jól vagyok és egészséges.

Egy izben érkezett egy kevés posta, de sajnos én nem kaptam, mert úgy látszik 9-én és 10-én nem irtál.

Aput és Józsikát sokszor csókolom. Józsika sokat imádkozzon értem, hogy minél előbb hazamehessek Vele játszani.

Sokszor csókol szerető urad :

1944. október hó 25-én. 24-én lapot nem irtam, mert ezt a levelet kezdtem.

János

János utolsó levele